

Het kan in een enkel geval wel eens een aanmerkelijke verlenging van levensduur betekenen voor een regelmatig in de klas gebruikt pocketboek of voor bibliotheekexemplaren, maar ik vermoed toch dat de meesten onzer de prijs te hoog zullen vinden in verhouding tot de aanschaffingskosten van het boek.

Naast de reeds genoemde producten beschikt Luctor N. V. o.m. ook nog over zeer aantrekkelijke reeksen dia's en diakaarten, terwijl zij ook het Georg Westermann Verlag vertegenwoordigt. Ik geloof dat ik de andere firma's die buitenlands of Nederlands kaart- en diamateriaal brengen niet te kort doe, wanneer ik naast het voortreffelijke materiaal van Wolters, (helaas niet op de tentoonstelling gezien, evenmin als Brill en Polygoon), ook op dit materiaal Uw aandacht vestig. (Catalogus Geschiedenis en Kunstgeschiedenis)

Engelsman

* * *

NORMEN VOOR HET VAKLOKAAL GESCHIEDENIS

Nu vooral de laatste tijd bij het geschiedenisonderwijs bij het v.h.m.o. meer en meer gebruik wordt gemaakt van een moderne methodiek en didaktiek, waarbij de tegenwoordige geschiedenisleraar de beschikking kan hebben over een overvloedige hoeveelheid leer- en hulpmiddelen, is het duidelijk geworden, dat een normaal leslokaal niet meer voldoet aan de voor bovengenoemd geschiedenisonderwijs te stellen eisen van afmeting en inrichting.

Op grond van het bovenstaande menen de Vereniging van Geschiedenisleraren in Nederland en de Raad van Leraren, dat de voor een aardrijkskundevaklokaal goedgekeurde grootte (55 m² voor het aardrijkskundelokaal + 12 m² voor kaartenkamer en berging) ook voor het geschiedenisvaklokaal moet worden vereist. Dit op grond van de onderstaande, met de voor aardrijkskunde overeenkomende, overwegingen:

Het vaklokaal-geschiedenis moet gebruikt kunnen worden voor:

- a. het mondeling doceren, c.q. het schriftelijk opnemen en verwerken enz. van lessen, met ondersteuning van kaarten, wandplaten, projectie, grammofoon of bandrecorder, en eventueel ander demonstratiemateriaal, al naar gelang de methode van de docent.
- b. tekenwerk, zoals het maken van kaartjes, het invullen ervan (werkschriften), en het maken van opdrachten, zowel ter aktivering in de les, als wel ter voorbereiding van bijvoorbeeld tentoonstellingen en derg.
- c. discussie, zowel klassikaal als in kleine groepen (buzz groups).

Om de in deze punten genoemde mogelijkheden te kunnen verwezenlijken, zou het geschiedenisvaklokaal moeten voldoen aan de volgende eisen:

A. Afmeting

Het lokaal moet groot genoeg zijn voor het plaatsen van 32 leerlingen, ook in groepen (overeenkomstig punt c) en verdere ruimte bieden genoeg voor het opbergen van materiaal, voorzover hier geen aparte ruimte voor beschikbaar is. Men is uitgegaan van een lokaal van $8 \times 8,375 \text{ m}$ (67 m^2). Een andere afmeting, met als minimumoppervlak 67 m^2 (en ook een andere indeling en inrichting), is zeer wel mogelijk; de indeling van het schoolgebouw kan dit b.v. wenselijk maken.

Is een afzonderlijke kaartenkamer-opbergruimte beschikbaar (12 m^2), dan verdient een lokaal van $8 \times 6,875 \text{ m}$ (laatste maat van bord tot achtermuur) - 55 m^2 - de voorkeur, hoewel dan de mogelijkheid van discussiegroepen zal moeten vervallen.

B. Inrichting

1 Tafels en stoelen

In verband met de zeer uiteenlopende leeftijd en lichaamslengte der leerlingen (klas I - VI), maar mede met het oog op de gewenste mogelijkheden voor modern geschiedenisonderwijs, genoemd in de punten a - c (vooral punt c), dient gebruik te worden gemaakt van losse tafels en stoelen voor 32 leerlingen (één tafel voor elke leerling).

2 Schoolbord

Het schoolbord dient bij voorkeur driedelig te zijn. Desgewenst kan de achterzijde van een der zijborden, dan als flanelbord worden uitgevoerd. Voor eventuele projectie op het schoolbord (b.v. voor het invullen - door de leraar - van een op het bord geprojecteerde tabel) verdient grijs de voorkeur boven zwart of groen.

3 Kaartenrails

Bij het bord dient een ophanginstallatie voor grote historische kaarten aangebracht te worden.

Aangezien verschillende veelvuldig gebruikte kaarten van groot formaat zijn (2 à 3 m breed), verdient hierbij een semi-permanente ophanging aan verrijdbare katrollen aan rails de voorkeur. Gedacht is aan 3 à 4 rails over de hele breedte van het lokaal. In dat geval kunnen twee kaarten gelijktijdig worden gebruikt (om b.v. een oude- en een nieuwere historische toestand met elkaar te kunnen vergelijken). Kleine kaarten kunnen met een losse haak op een der borden worden opgehangen.

4 Projectiescherm, projectietafel, rolgordijnen

Op de muur achter het schoolbord kan een projectievlak worden aangebracht (in dat geval moet het bord tot op de grond toe verzinkbaar worden gemaakt), de voorkeur verdient echter een uitrolbaar projectiescherm, gebracht boven het bord. Een drievoudig klapbord kan dan nog tijdens het projecteren gebruikt worden (bij gedeeltelijke verduistering) daar het aan beide zijden van het projectiescherm uitsteekt.

De (eventueel gedeeltelijke) verduistering dient door rolgordijnen met randafscherming, of anderszins, plaats te hebben.

Voor het opstellen van het projectie- of filmapparaat (epidiascoop) dient achter in het lokaal een opklapbaar projectietafeltje (projectienis) te zijn aangebracht, zodat het toestel gemakkelijk op het projectiescherm gericht kan worden. (Bij daglichtscherm naast de plaats van de leraar). Indien de school over een speciaal projectielokaal beschikt, kan het scherm en de verduistering in het lokaal vervallen. Aan projectie in het vaklokaal als onderdeel van de les (gedurende een gedeelte van de lestijd) moet echter de voorkeur worden gegeven.

5 Electrische aansluitingen

Bij de zitplaats van de leraar (of in de nog te noemen bergkast) dienen enige aansluitingen op het electrisch net te worden aangebracht (voor bandrecorder, grammofoon of daglichtprojectie), alsmede achter in het lokaal (voor film- en projectieapparaat, epidiascoop). Tevens verdient een schakelaar voor lokaalverlichting bij de plaats van de leraar (eventueel met dim-verlichting) aanbeveling.

6 Bergkast, kaartenrek

Indien geen aparte kaartenkamer-bergruimte aanwezig is, zal dit meubel in het vaklokaal geplaatst dienen te worden.

Voor het opbergen van het demonstratiemateriaal (audio-visuele hulpmiddelen) dient dan b.v. tegen de gangwand een bergkast te worden aangebracht. Gedacht is aan een kast van ongeveer 5 m lengte, 0,40 m diepte en 1 m hoogte met een vlak bovenblad, dat tevens voor kleine tentoonstellingen kan worden gebruikt.

Desgewenst kan een gedeelte hiervan als vitrine worden ingericht.

In de kast kunnen worden opgenomen:

- a. een aantal laden voor het opbergen van filmstrips, dia's en ander demonstratiemateriaal.
- b. een tweetal diepe laden voor het opbergen van hangmappen met knipsels uit kranten en tijdschriften.
- c. kaartenrekken.
- d. opbergruimte voor wandplaten, platen-enkaartenatlassen, enz. (planken).
- e. circa 1,50 m boekenplank voor boeken, die steeds in het lokaal aanwezig dienen te zijn (naslagwerken). Hierbij wordt er van uitgegaan, dat de school over een centrale bibliotheek beschikt, waar de geschiedenisdocenten nog circa 5 m boekenplank voor minder frequent gebruikte boeken ter beschikking staan, voor uitlenen van vrije-tijdslectuur en voor het maken van speciale opdrachten. Is dat niet het geval, dan dient deze bibliotheekruimte in een der geschiedenisvaklokalen aanwezig te zijn.

7 Prikbord

Boven de bergkast, of, indien de gangwand boven de kast uit glas bestaat, tegen de achterwand, dient een prikbord van b.v. 4 x 1,50 m softboard te worden aangebracht, voor het opprikken van kranten en tijdschriftartikelen, platen, foto's enz.

RAAD VAN LERAREN BIJ HET V. H. M. O.